واکنش

مسکو: معارضان سوری دیگر خواستار برکناری اسد نیستند

هرچند مذاکرات اخیر سوری- سوری در ژنو به نتیجه‌ای نرسید ولی نماینده روسیه در این مذاکرات می‌گوید که معارضان سوری دیگر خواستار سرنگونی بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه نیستند.

آلکسی بورودواکین، سفیر روسیه در ژنو که در دور اخیر مذاکرات صلح سوریه در ژنو حضور داشته روز شنبه در گفت‌وگو با خبرنگاران گفته که مذاکرات سوریه به رهبری سازمان ملل که دور اخیر آن در ژنو برگزار شد، شانس پیشرفت پیدا کرده، چراکه درخواست‌ها برای سرنگونی بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه از قدرت، از بین رفته است. وی تأکید کرد: دور هفتم مذاکرات سوریه که جمعه به پایان رسید، نتایج مثبتی به همراه داشته است به خصوص اصلاح رویکرد مهم‌ترین گروه مخالف دولت سوریه. بورودواکین افزود: ماهیت تصحیح و اصلاح این رویکرد آن است که در جریان مذاکرات اخیر مخالفان سوری هرگز خواستار استعفای فوری بشار اسد، رئیس‌جمهور و دولت مشروع سوریه نشده‌اند. مخالفان دولت سوریه و حامیان آنها در غرب و پایتخت‌های کشورهای خلیج فارس درک کرده‌اند که ابتدا باید صلح حاکم شود و بعدا اصلاحات سیاسی مورد مذاکره قرار گیرد. پیش از این امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه نیز گفته بود که حمایت از کناره‌گیری بشار اسد دیگر اولویت پاریس نیست. امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه در تازه‌ترین موضع‌گیری خود هم گفته که هرچند با روس‌ها بر سر سوریه اختلاف‌نظر دارد، ولی مذاکراتش با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه کمک کرده که در موضوع سوریه پیشرفت داشته باشند. وی گفته است: «در حالی که موضع من این است که اهمیتی به برکناری بشار اسد از قدرت به عنوان یک امر ضروری برای حل بحران سوریه نمی‌دهم، ولادیمیر پوتین یک متحد بشار اسد است.» جمعه هفته قبل نیز مقام‌های امریکایی و روس از یک توافق دوجانبه بر سر آتش‌بس در جنوب‌غربی سوریه در نزدیکی مرزهای سرزمین‌های اشغالی خبر دادند که به گفته منابع عربی، روسیه تضمین می‌کند امنیت مناطق جنوب غربی سوریه به خصوص جولان به همان وضعیت قبل از شروع جنگ در سوریه برگردد و در مقابل، امریکا و متحدان نیز بعد از شش سال تلاش، بشار اسد را به عنوان رئیس‌جمهور مشروع سوریه می‌پذیرند. هرچند رکس تیلرسون، وزیر خارجه امریکا بلافاصله بعد از این توافق گفت که بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه در نهایت از رأس قدرت کنار خواهد رفت، ولی منابع غیررسمی می‌گویند که امریکا تمایل دارد بقای بشار اسد را در ازای تأمین امنیت اسرائیل در مرزهای جنوب غربی سوریه قبول کند.

■ مذاکرات قریب‌الوقوع روسیه، اسرائیل و امریکا درباره سوریه

وزیر جنگ اسرائیل در گفت‌وگو با روزنامه کامرسانت روسیه گفته که کارشناسان روسیه، امریکا و اسرائیل در وین درباره ایجاد منطقه امن در جنوب غرب سوریه مذاکره خواهند کرد، ولی زمان دقیقی برای این مذاکرات مشخص نکرده‌اند. به گزارش ایسنا، آویگدور لیبرمن، وزیر جنگ اسرائیل در مصاحبه با روزنامه کامرسانت چاپ روسیه گفت: اسرائیل از هر تلاشی با هدف آرام کردن اوضاع در کل خاک سوریه از جمله در منطقه جنوب غربی حمایت می‌کند. لیبرمن ادامه داد: فعلاً امکان ارزیابی کامل تحولات وجود ندارد زیرا در حال حاضر ما از اطلاعات دقیق و جزئیات مهم با خبر نیستیم، مسائلی وجود دارد که برای ما مناسب‌تر است و ما از این ابتکارها بیشتر استقبال خواهیم کرد. لیبرمن در بخش دیگری از سخنانش اظهار داشت: اسرائیل قصد ندارد در امور سوریه دخالت کند. ما فقط زمانی دخالت می‌کنیم که حاکمیت اسرائیل نقض شود. ما به هیچ عنوان اجازه تقویت ایران در جنوب سوریه را نخواهیم داد. او گفت: ایران به تدریج سوریه را به پایگاه و سکویی جهت حمله علیه اسرائیل تبدیل می‌کند و به همین دلیل ما تلاش می‌کنیم تا ایرانی‌ها اصلاً در سوریه نباشند و این یکی از شرایط اصلی ما در مذاکرات است. روزنامه نیویورک تایمز شنبه شب در گزارشی مدعی شد ایران با احداث یک جاده ۲۴ کیلومتری در مرز عراق، قصد دارد گذرگاهی از مرز خود به عراق و سوریه ایجاد کند. نیویورک تایمز بدون ارائه شواهد و مدارک موثق مدعی شده این جاده، بخشی از مسیری است که ایران برای وصل کردن مرزهای خود به عراق و سوریه در نظر گرفته و از طریق آن نیروهای شبه‌نظامی، هیئت‌های ایران، کالاهای تجاری و تجهیزات نظامی خود را انتقال می‌دهد.

چالش

اردوغان: سر خائنان کودتاچی را جدا می‌کنم

رئیس‌جمهور ترکیه در تجمعی که شب گذشته به مناسبت اولین سالگرد کودتای نافرجام این کشور برگزار شد، بار دیگر وعده خود مبنی بر اجرای مجدد مجازات اعدام در این کشور را تکرار کرد.

به گزارش تسنیم، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه شنبه شب در تجمعی که به مناسبت اولین سالگرد کودتای نافرجام در این کشور برگزار شده بود، وعده داد همه «خائنان به ملت» ترکیه مجازات خواهند شد. اردوغان اظهار داشت: «پیش از هر چیز سر این خائنان را از بدن جدا خواهیم کرد.» او همچنین بار دیگر وعده خود مبنی بر اجرای مجدد مجازات اعدام در ترکیه را تکرار کرد. رجب طیب اردوغان همچنین در این مراسم از طرح استفاده از لباس یک شکل «مانند گوانتانامو» برای افراد مظنون به دست داشتن در کودتای نافرجام سال گذشته سخن گفت. طرح استفاده از لباس یک شکل برای مظنونان کودتای سال گذشته پس از آن صورت می‌گیرد که یکی از افراد متهم به دخالت در این کودتا با تیشرتی که روی آن کلمه «قهرمان» به زبان انگلیسی نقش بسته بود، در دادگاه حاضر شد. به دنبال کودتای نافرجام سال گذشته در ترکیه که حدود ۲۵۰ کشته برجا گذاشت، حدود ۱۵۰ هزار نفر در این کشور یا از کار برکنار یا تعلیق شدند. بیش از ۵۰ هزار تن نیز به دنبال این کودتای نافرجام بازداشت شدند. از سوی دیگر، ژان کلود یونکر، رئیس کمیسیون اروپا روز یک‌شنبه در سخنانی از ترکیه خواست اگر امیدوار به پیوستن به اتحادیه اروپاست، به ارزش دموکراتیک پایبند باشد. یونکر در سرمقاله‌ای که در هفته‌نامه بیلد آلمان منتشر شده، نوشته است: هر کسی که می‌خواهد به اتحادیه اروپا ملحق شود، در حال پیوستن به یک اتحادیه از ارزش‌هاست. ترکیه باید به طور شفاف رنگ‌های اروپایی خود را نشان دهد و قاطعانه ارزش‌های اساسی اروپایی را در قلب و جان خود قرار دهد.

حصر مسجدالاقصی با مقاومت فلسطینیان دو روزه شکست

گزارش یک

در پی محکومیت گسترده بسته شدن مسجدالاقصی از سوی مسلمانان، رژیم صهیونیستی پس از دو روز محاصره مجبور به بازگشایی مسجدالاقصی شد، اما نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با افزایش تدابیر امنیتی دستور داد ردیاب‌ها و دوربین‌های مدار بسته در ورودی‌های مسجدالاقصی نصب شود. مقامات فلسطینی می‌گویند بستن مسجدالاقصی مقدمه‌ای برای تقسیم و یهودی‌سازی آن است.

رژیم صهیونیستی که از روز جمعه در واکنش به عملیات شهادت‌طلبانه فلسطینی‌ها در صحن مسجدالاقصی، درهای این مسجد را به روی فلسطینی‌ها بسته بود پس از دو روز و زیر بار فشارهای جهان اسلام از مواضع خود عقب نشست و مجبور شد تا این مکان مقدس را به روی نمازگزاران فلسطینی باز کند. به گزارش خبرگزاری فلسطین الیوم، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی شنبه شب دستور داد مسجدالاقصی از ظهر یک‌شنبه و به‌شکل تدریجی به‌روی نمازگزاران فلسطینی بازگشایی شود. نتانیاهو پس از گفت‌وگوی تلفنی با مقامات امنیتی کابینه خود تصمیم به بازگشایی تدریجی مسجدالاقصی گرفت.

مقامات بسیاری از کشورهای اسلامی از روز جمعه واکنش‌های تندی را به اقدام اسرائیل نشان دادند و گروه‌های مقاومت فلسطین بستن مسجدالاقصی را اعلان جنگ نامیدند. به‌رغم بازگشایی درهای مسجدالاقصی، اما اسرائیل تدابیر امنیتی را در این منطقه افزایش داده است. نتانیاهو دستور داد تا دوربین‌های مداربسته در ورودی‌های مسجدالاقصی نصب و تدابیر امنیتی بیشتری اتخاذ شود.

روز جمعه در پی یک عملیات استشهادی جدید در نزدیکی باب‌العمود در داخل محوطه مسجدالاقصی در قدس اشغالی، سه فلسطینی به شهادت رسیدند و پنج صهیونیست نیز زخمی شدند که دو تن از صهیونیست‌ها در پی شدت جراحات وارده به هلاکت رسیدند. در پی این عملیات، پلیس رژیم صهیونیستی دروازه‌های شهر قدیمی در قدس و مسجدالاقصی را بست و به نمازگزاران اجازه ورود به این مسجد را نداد. از زمان آغاز انتفاضه سوم فلسطین از اکتبر ۲۰۱۵، عملیات شهادت طلبانه در قدس افزایش یافته است که طی آن دهها تن از نظامیان صهیونیست کشته و زخمی شدند و اسرائیل به‌رغم افزایش تدابیر امنیتی نتوانسته مانع عملیات شهادت‌طلبانه فلسطینی‌ها شود.

از سوی دیگر، جوانان فلسطینی شنبه شب در تلاش بودند تا با شکستن حصر نظامی وارد این مسجد شوند که با نظامیان صهیونیست درگیر شدند. شماری از جوانان فلسطینی نیز در محله‌های قدیمی بیت‌المقدس تظاهرات اعتراضی برگزار کردند و با پلیس صهیونیستی درگیر شدند. شاهدان عینی در شهرک سلوان بیت‌المقدس گزارش دادند که یکی از عناصر پلیس صهیونیستی در درگیری با جوانان فلسطینی زخمی شده است.

■ بازتلاش برای تقسیم مسجدالاقصی

گروه‌ها و مقامات فلسطینی بستن مسجدالاقصی را مقدمه‌ای برای یهودی‌سازی این صحن مقدس می‌دانند.

به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی فلسطین، خالد مشعل، رئیس سابق دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) شنبه شب با بیان اینکه مسجدالاقصی در برابر خطری بزرگ قرار دارد، تأکید کرد که دشمن صهیونیستی سعی دارد از تحولات اخیر برای اجرای طرح‌های شوم خود و یهودی‌سازی و تقسیم مسجدمبارک‌الاقصی بهره ببرد. این درحالی است که گیلعاد آردان، وزیر امنیت داخلی رژیم صهیونیستی روز یک‌شنبه ادعا کرد حق حاکمیت در حرم قدسی شریف متعلق به این رژیم بوده و موضع هیچ کشوری در این زمینه مهم نیست. نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی بارها در اظهاراتی بی‌پایه و اساس مدعی شده است قدس همچنان پایتخت یکپارچه اسرائیلی‌ها خواهد بود و تا ابد هم بدین شکل باقی خواهد ماند. برخی ناظران بر این باورند که اقدام رژیم صهیونیستی برای بستن مسجدالاقصی گام آخر اسرائیلی‌ها برای تثبیت اشغالگری است. بر اساس گزارش‌های منتشر شده، رژیم صهیونیستی از سال ۲۰۱۵ به دنبال اجرایی کردن طرحی است که از آن با عنوان تقسیم زمانی و مکانی مسجدالاقصی یاد می‌کند. این طرح که اکنون به عنوان قانون در مجلس قانونگذاری رژیم صهیونیستی به تصویب رسیده از طرح‌های خطرناکی است که با اجرایی کردن آن مسجدالاقصی و صحن‌های اطراف آن را به عنوان میراث یهودی مصادره خواهند کرد. این تلاش‌ها به خاطر ترس از واکنش فلسطینی‌ها و کشورهای جهان اسلام مسکوت مانده است.

■ حمایت کاخ سفید از بسته شدن مسجدالاقصی

امریکا که از هر اقدام صهیونیست‌ها در مقابل فلسطینی‌ها حمایت می‌کند این بار نیز از تلاش اسرائیل برای بسته درهای مسجدالاقصی حمایت کرد. دولت امریکا ضمن حمایت از تصمیم رژیم صهیونیستی در تخلیه کردن و بستن مسجدالاقصی، از جامعه جهانی مسلمانان خواست تا نسبت به این مسئله تحمل نشان دهند. به نوشته وبگاه «تایمز اسرائیل»، کاخ سفید روز یک‌شنبه با صدور بیانیه‌ای ضمن محکوم کردن عملیات استشهادی مسلحانه در مسجدالاقصی، اعلام کرد: «هیچ تحملی برای تروریسم نداریم. این امر با تلاش‌ها برای رسیدن به صلح ناسازگار است.»

در این بیانیه خطاب به مسلمانان برای سکوت کردن در برابر بسته شدن مسجدالاقصی آمده است: «از همه رهبران جهان و مردمی که حسن‌نیت دارند، می‌خواهیم پیشرفت و جمع‌بندی این فرآیند را درک کنند.» دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا که حامی اصلی رژیم صهیونیستی است در ماه‌های اخیر مدعی شده قصد دارد سفارت امریکا در تل‌آویو را به قدس انتقال دهد؛ اقدامی که در صورت محقق شدن می‌تواند روند صلح اسرائیل با فلسطینی‌ها را با چالش مواجه کند. این در حالی است که ترامپ همزمان آمادگی خود را برای میانجیگری بین دو طرف اعلام داشته و پایان دادن به این بحران را یکی از اولویت‌های سیاست خارجی خود اعلام کرده است.

مقام ارشد وزارت کشور عراق خبر مرگ ابوبکر البغدادی را تکذیب کرد

خبر

مدیرکل اطلاعات و مبارزه با تروریسم وزارت کشور عراق در گفت‌وگو با روزنامه الصباح عراق اعلام کرد که ابوبکر البغدادی سرکرده داعش زنده و در خارج از شهر رقه پنهان شده است.

به گزارش ایسنا، ابوعلی البصری، رئیس تیم اطلاعاتی الصقور و مدیرکل سازمان اطلاعات و مبارزه با تروریسم عراق در وزارت کشور اظهار داشت: براساس گروه‌های نظارتی ما که اطلاعات دقیقی از تحرکات ابوبکر البغدادی دارند، خبر مرگ او صحت ندارد. چون تیم اطلاعاتی ما بیش از سازمان‌های اطلاعاتی کشورهای عربی و بین‌المللی تحرکات داعش به ویژه ابوبکر البغدادی را تحت کنترل دارد. روسیه، ایران و سوریه اعلام کرده‌اند که البغدادی صددرصد مرده است در حالی که امریکا هنوز موضع نهایی خود را درباره سرنوشت البغدادی اعلام نکرده و می‌گوید نمی‌تواند این مسئله را تأیید کند.

وی اظهار داشت: واقعیت نشان داد بعد از آزادسازی موصل داعش دیگر تنها تهدیدی علیه عراق و منطقه نیست بلکه به زودی شهرهای بزرگ جهان را هدف قرار می‌دهد.

البصری اظهار داشت: داعش گروه‌های وابسته و نوپای خود را از سوریه و از خاک ترکیه به سراسر جهان فرستاده تا با حمایت مالی تندروها به ایجاد رعب و وحشت بپردازند.

رئیس تیم اطلاعاتی الصقور افزود: جامعه جهانی باید داعش را محاصره کرده و راه‌های کمک مالی آن را ببندند.

برخی کشورهای حامی تروریسم و حامیان مالی آن را از این کار باز بدارد. این کشورها باید بدانند با آتش‌بازی می‌کنند هنوز حمایت مالی و انتقال نیرو به داعش از سوی کشورهای جهان صورت می‌گیرد.

تظاهرات خیابانی استیضاح ترامپ در ۲۰ شهر امریکا

گزارش۲

همزمان که محبوبیت دونالد ترامپ در نظرسنجی‌ها رو به کاهش است صداهایی که خواستار استیضاح وی هستند، بیشتر شنیده می‌شود. اوایل هفته خیابان‌های امریکا شاهد حضور معترضانی بود که شعار استیضاح ترامپ را سر می‌دادند و در همین حال عده‌ای از اساتید روانشناسی امریکا در نامه‌ای سرگشاده ترامپ را به ناتوانی ذهنی متهم کردند و خواستار برکناری سریع وی از قدرت شدند.

صدها نفر از معترضان امریکایی در خیابان‌های نیویورک علیه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا تظاهرات برپا کردند و خواستار استیضاح وی شدند. شبکه راشاتودی در این خصوص گزارش کرد، این اعتراضات به عنوان بخشی از تظاهرات ملی است و تظاهرات مشابه آن نیز در حدود ۱۷ شهر در سراسر امریکا از جمله لس‌آنجلس، شیکاگو و دیگر شهرهای امریکا برگزار شد. معترضان امریکا پارچه‌نوشته‌هایی به دست داشتند که روی برخی از آنها نوشته شده بود: «نه، ما یک امریکای فاشیست نمی‌خواهیم.» از زمانی که ترامپ وارد کاخ سفید شده مردم بارها در شبکه‌های اجتماعی با راه‌اندازی هشتگ‌هایی مانند #ImpeachTrump (ترامپ را استیضاح کنید) خواستار استیضاح و عزل وی شده‌اند.

در همین حال، در جریان رویارویی گروهی از معترضان به سیاست‌های دونالد ترامپ با طرفداران ترامپ در منطقه هالیوود لس‌آنجلس، دست‌کم یک نفر به دست پلیس بازداشت شد. به گزارش پایگاه خبری «مرکوری نیوز»، معترضان به سیاست‌های ترامپ عصر شنبه به وقت محلی در منطقه هالیوود شهر لس‌آنجلس تجمع کرده بودند که با حمله طرفداران ترامپ روبه‌رو شدند. معترضان شعار می‌دادند: نه به نژادپرستی، نه به فاشیسم، نه به ترامپ! در مقابل، طرفداران رئیس‌جمهوری امریکا شعار می‌دادند: از هنگام روی کار آمدن ترامپ، شهرهای مختلف امریکا شاهد برگزاری راهپیمایی‌های ضددولتی بوده است که در برخی موارد با خشونت و درگیری با طرفداران رئیس‌جمهوری امریکا همراه شده است. دونالد ترامپ می‌گوید که راهپیمایی‌های اعتراض‌آمیز علیه وی توسط دموکرات‌ها سازماندهی شده و رسانه‌های امریکا مردم را علیه وی تحریک می‌کنند.

چند روز پیش، براد شرمن یک نماینده دموکرات در مجلس نمایندگان امریکا رسماً طرحی برای استیضاح دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا معرفی کرد. این اولین باری است که یک نماینده کنگره امریکا طرحی برای استیضاح ترامپ تقدیم کرده است. تقدیم چنین طرحی عزل رئیس‌جمهور از قدرت را به دنبال نخواهد داشت، اما مجلس مورد نظر را به تصمیم‌گیری درباره مراحل بعدی ملزم می‌کند.

■ نامه روانشناسان

پنج پروفسور سرشناس امریکایی در نامه‌ای به کنگره تأکید کردند براساس آنچه آنها «انزوای ذهنی» ترامپ می‌دانند، رئیس‌جمهوری کنونی امریکا برای حکومتداری «مناسب» نیست. این نامه آنها که در نوع خود بی‌سابقه است، در هافینگتون‌پست به چاپ رسید. در این نامه آمده است: قدرت ریاست جمهوری ناکامی‌های آقای ترامپ را با اثرات مخربی برجسته می‌کند. «انزوای روانشناختی» رئیس‌جمهوری امریکا از جمله درک بسیار ضعیف وی با واقعیت، منجر به انزوای خطرناک ایالات متحده امریکا از مابقی جهان شده است. قانون اساسی ما بندهایی درباره عزل هر رئیس‌جمهوری که قادر نیست وظایفش را در این سمت انجام دهد، دارد. این روانشناسان تأکید کردند: به خاطر کشورمان و جهان به نمایندگان منتخبمان تأکید می‌کنیم تا شجاعت به خرج دهند و گام‌های قانونی که می‌شود برای پایان ریاست جمهوری ترامپ انجام داد، بردارند.

■ وضعیت آشفته ترامپ در نظرسنجی‌ها

نتایج نظرسنجی جدیدی نشان می‌دهد، محبوبیت مردمی ترامپ میان امریکایی‌ها به دلیل افول نقش رهبری واشنگتن در جهان، توقف دستور کار ریاست جمهوری در داخل و لایحه بهداشت و درمان نامحبوب جمهوریخواهان کاهش یافته است. به گزارش ایسنا، نظرسنجی جدید واشنگتن‌پست و ای‌بی‌سی‌نیوز درباره عملکرد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری امریکا از بهار نشان می‌دهد که محبوبیت او رو به وخامت است. با گذشت شش ماه از روی کار آمدن، محبوبیت ترامپ از ۴۲ درصد ماه آوریل به ۳۶ درصد رسیده است. میزان نارضایتی از او هم با ۵ درصد افزایش به ۵۸ درصد رسیده است. در مجموع ۴۸ درصد از عملکرد ترامپ «قویاً ناراضی» هستند. این سطح از نارضایتی پیشتر هرگز برای بیل کلینتون و باراک اوباما دیده نشده بود و تنها در دور دوم ریاست جمهوری جورج بوش چنین موردی رخ داد. تقریباً نیمی از امریکایی‌ها (۴۸ درصد) معتقدند رهبری کشورشان در جهان از زمان تحلیف ترامپ ضعیف‌تر شده است. در مقابل، ۲۷ درصد گفته‌اند رهبری امریکا قوی‌تر شده است. به‌رغم آنکه ترامپ حین کمپین‌های انتخاباتی وانمود می‌کرد برای رسیدن به توافق‌هایی در راستای منافع کشورش مهارت دارد، اکثریت می‌گویند به او در مذاکره با رهبران خارجی خصوصاً ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه اعتماد ندارند. از سوی دیگر یافته‌های نظرسنجی واشنگتن‌پست و ای‌بی‌سی‌نیوز نشان می‌دهد، ۶۰ درصد امریکایی‌ها معتقدند روسیه برای نفوذ در نتایج انتخابات تلاش کرد. این میزان پیشتر در ماه آوریل ۵۶ درصد بوده است. حدود ۴۴ درصد نسبت به مداخله روسیه تردید دارند و معتقدند ترامپ از اقدامات آنها سود برده است.

نگاه

دکتر سیدنعمت‌الله عبدالرحیم‌زاده

تاخت و تاز اردوغان در سالگرد کودتا

مشترکین شبکه مخابراتی ترکسل در ترکیه شب سالروز کودتای ۱۵ ژوئیه هدیه‌ای از سوی رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه داشتند. آنها هنگام تماس با تلفن‌های همراه خود به جای بوق تماس، پیام اردوغان را می‌شنیدند که می‌گفت: «به عنوان رئیس‌جمهور، روز ملی دموکراسی و اتحاد را تبریک گفته و آرزوی سلامتی و آرامش برای قهرمانان این حادثه کرده و از خداوند برای شهدای کودتا آمرزش می‌طلبم.» این هدیه اردوغان برای مردم ترکیه بود که با بسته اینترنتی رایگان ترکسل همراه شده بود، اما با مروری کوتاه و یک سال بعد از کودتا و نحوه برگزاری سالگرد آن می‌توان دریافت که پیام تبریک اردوغان و این بسته هدایایی نیستند که تمام مردم ترکیه انتظار آن را می‌کشند و بخش قابل توجهی از آنها نه‌تنها همان اندازه‌ای که اردوغان انتظار دارد با او همدلی نمی‌کنند بلکه دیگر نه اعتقادی به وجود دموکراسی در کشورشان دارند و نه اتحادی.

یک سال قبل و در شامگاه ۱۵ ژوئیه بود که جت‌های جنگی در آسمان آنکارا، مرکز ترکیه و استانبول به پرواز درآمدند و واحدهایی از ارتش با تانک پل‌های بسفر و سلطان‌محمد فاتح را بستند، خطوط تلفن دست‌کم در این دو شهر و ازمیر قطع شدند و بیانیه‌ای به نام نیروهای مسلح ترکیه از تلویزیون دولتی ترکیه پخش شد با این مضمون که ارتش برای حفظ دموکراسی و حقوق بشر در ترکیه، اداره امور را در دست گرفته و با حفظ رابط خارجی، حاکمیت قانون را در اولویت قرار می‌دهد. اردوغان آن شب در آنکارا نبود بلکه برای گذراندن تعطیلات در شهر ساحلی مرمره اقامت کرده بود و از هتل محل اقامتش پیام تصویری به هوادارانش فرستاد و از آنها خواست تا با ریختن به خیابان‌ها، در مقابل کودتاچیان مقاومت کنند. این پیام تصویری کار خود را کرد و روند وقایع معکوس شد تا آنکه در ساعات اولیه روز بعد کودتا شکست خورده و بسیاری از عوامل آن دستگیر شدند. به این ترتیب، پنجمین کودتای ترکیه برخلاف چهار کودتای قبل در سال‌های ۱۹۶۰، ۱۹۷۱، ۱۹۸۰ و ۱۹۹۷ به سرعت شکست خورد، اما پیامدهای آن تاکنون پایان نیافته و در اثر آن، بیش از ۱۵۰ هزار نفر از کارمندان دولتی به اتهام حمایت از کودتا از کار اخراج شده‌اند، جدای از آن ۵۰ هزار نفری که با همین اتهام دستگیر و زندانی شده‌اند. این موج از تصفیه که حتی تا قبل از سالگرد کودتا هم ادامه داشته بر روابط خارجی این کشور و به خصوص کشورهای اروپایی تأثیر منفی گذاشته تا آنجا که اردوغان حکومت‌های کشورهایی مثل آلمان و هلند را با عبارات نازیسم و فاشیسم توصیف کرده است.

جدای از روابط خارجی، بیشترین تأثیر کودتا در داخل این کشور بوده که نماد آن راهپیمایی با عنوان عدالت بود که کمتر از یک هفته قبل از سالگرد کودتا برگزار شد. برگزاری این راهپیمایی به ابتکار کمال قلیچدار اوغلو، رهبر جمهوری خلق بود که حرکت خود را از میدان هلال احمر آنکارا شروع کرد تا بعد از ۲۵ روز و با طی بیش از ۴۰۰ کیلومتر در گرمای ۳۵ درجه، با صدها هزار هوادار خود به میدان مال‌تپه در استانبول بیاید و بگوید: «ترکیه در شرایط دیکتاتوری به حیات خود ادامه نمی‌دهد.» این تظاهرات و استقبال از آن نشان داد که یک سال بعد از کودتا، وضعیت حاد دوقطبی از موافقان و مخالفان اردوغان نمای کلی وضعیت داخلی این کشور است، چنانکه نتیجه همه‌پرسی قانون اساسی در ۱۶ آوریل گذشته هم این تصویر را به نمایش درآورد.

شاید اردوغان انتظار رأی بالایی برای تصویب ۱۸ مورد از اصلاح قانون اساسی داشت اما ۵۱/۴۱ درصد رأی موافق در برابر ۴۸/۵۹ درصد رأی مخالف برخلاف انتظار او بود. هرچند اصلاحات مورد نظرش با این نتیجه هم به تصویب رسید، اما رأی قابل توجه مخالفان نشان داد تغییر نظام سیاسی با همه‌پرسی حمایت قاطع مردمی نداشته و تنها کمی بیش از نیم مردم به آن اصلاحات پاسخ مثبت داده‌اند.

با وجود این، اردوغان راه خود را ادامه می‌دهد و در مراسمی به مناسبت سالگرد کودتا در برابر پارلمان وعده داد اگر پارلمان لایحه احیای اعدام را تصویب کند، لحظه‌ای در تأیید آن تردید نخواهد کرد و در همین مراسم از قلیچدار اوغلو انتقاد کرد که کودتای یک سال قبل را با عبارت «کودتای کنترل شده» توصیف کرده است. سخنرانی یک هفته قبل قلیچدار اوغلو در مال‌تپه استانبول و این مراسم در آنکارا به روشنی وضعیت دوقطبی را در سالگرد کودتا نشان می‌دهد که نه تنها هیچ نشانی برای تغییر این وضعیت دیده نمی‌شود بلکه ادامه پاکسازی‌ها و دستگیری‌ها و حتی به میان آمدن حرف احیای اعدام، باعث تداوم و تشدید این وضعیت می‌شود که همین نیز بدون شک و تردید به ثبات سیاسی این کشور لطمه وارد می‌کند.

اخبار کوتاه

■ سرکوب اعتراضات دختران کانون اصلاح و تربیت مکه

مقامات سعودی ۱۱ تن از دختران کانون اصلاح و تربیت مکه را که نسبت به وضعیت این مرکز معترض بودند، بازداشت و به زندان انداختند. به گزارش تسنیم، روزنامه‌های سعودی در گزارشی از اعتراض ۱۱ تن از دختران کانون اصلاح و تربیت شهر مکه و اقدام آنها در شکستن شیشه‌ها و درهای این مرکز خبر دادند. به نوشته نشریات سعودی، دختران نگهداری شده در کانون اصلاح و تربیت شهر مکه به شرایط نامساعد اعمال شده بر آنها و سوءرفتار مدیریت و کارکنان این مرکز و بی‌توجهی مستمر به این موضوع معترض بودند.

■ استقرار ۲۰۰ هزار نظامی در مرز پاکستان با افغانستان

سخنگوی ارتش پاکستان اعلام کرد به دلیل تهدیدهای تروریستی، این کشور بیش از ۲۰۰ هزار نیرو را در امتداد «خط دیورند» مستقر کرده و حدود هزار پاسگاه امنیتی را نیز ساخته است. به گزارش «صدای امریکا»، ژنرال آصف غفور، سخنگوی ارتش پاکستان به خبرنگاران گفت: دولت افغانستان نیز ۲۰۰ پاسگاه امنیتی در امتداد مرز مشترک با پاکستان دارد. پس از تشدید تنش‌ها میان کابل و اسلام‌آباد، با میانجیگری چین و سفر هیئت سنای امریکا به دو کشور قرار شد تا دو کشور اقدام هماهنگ مشترکی را علیه تروریست‌ها در دو سوی «خط دیورند» انجام دهند.

■ خشم شهروندان فرانسوی از نتانیاهو

صدها تن از شهروندان فرانسوی روز شنبه با برگزاری تظاهرات در پاریس، با سفر بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر این رژیم به فرانسه مخالفت کردند. به گزارش روسیاالیوم، شهروندان فرانسوی در این تظاهرات از سیاست‌های شهرک‌سازی و محاصره تحمیلی علیه غزه انتقاد کردند.

■ بن سلمان از تنوع فرهنگی می‌گوید!

ولیعهد سعودی در مصاحبه با یک روزنامه امریکایی از قصد خود برای تغییرات در عربستان سخن گفت و ادعاهای واهی دیگری را علیه انقلاب اسلامی ایران مطرح کرد. روزنامه عکاظ سعودی که از آن به روزنامه نزدیک به دربار عربستان یاد می‌شود، در شماره دیروز خود در گزارشی به قلم عبدالرحمن العکیمی با اشاره به محورهای مصاحبه ولیعهد سعودی با روزنامه امریکایی نوشت: محمد بن سلمان تأکید کرد که تنوع فرهنگی بسیار مهم است و گفت که «بدون آن، ما در نهایت به وضعیتی نظیر کره شمالی دچار خواهیم شد. با ادامه همپیمانی امریکا با عربستان، بی‌شک ما بیشتر در متغیرهای جهانی ادغام خواهیم شد.» ولیعهد سعودی در بخش دیگری از مصاحبه خود به انقلاب اسلامی ایران حمله کرد و افراط‌گرایی دینی موجود در عربستان را به جای آنکه ریشه در فرقه وهابیت تکفیری بداند، به‌زعم خودش ناشی از پیامدهای انقلاب اسلامی ایران دانست. این نویسنده سعودی در ادامه نوشت: «ولیعهد سعودی (به ادعای واهی خود) رویکرد دینی افراطی در عربستان را پدیده‌ای نسبتاً جدید در نتیجه انقلاب ایران در سال ۱۹۷۹ میلادی و اشغال مسجدالحرام در مکه مکرمه از سوی افراط‌گرایان در همان سال به عنوان واکنشی به افراط‌گرایی فارسی شیعی توصیف کرد.»